

Ազգ

Տեր-Պետրոսյանը «ռուս-փաստաթուղթ» է ներկայացնում աշխարհին ԵՏԽՎ համազեկուցողները՝ Հայաստանի իշխանությունների փաստաքննիչ

ՄԱՐՏԻ 5-Ի ԿՐԻՍՏՈՍՈՒՅԻՆՍԻՆ
«Ներկա իրականությունը ըմբռնելու եւ լուսաբանելու սեռակենցեղ» կարեւոր մի փաստաթուղթ երեկ լրատվամիջոցներին ներկայացրեց Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Փաստաթուղթը ՀՀ հասուկ կենտրոնական ծառայության ղեկավար Ա. Միզոյանի կողմից ներկայացվել էր, որ հրատարակվող օրինակում հասցեագրված էր Վայոց ձորի մարզի դատախազին, թեեւ Տեր-Պետրոսյանը հայտարարեց, թե երբեք բերական ուղարկվել է բոլոր մարզերին (ասուկիսի վերջում էլ սկզբի հաստատակամության փոխարեն Տեր-Պետրոսյանն ի դատախազան լրագրողների հարցերին ձգարեց, որ մյուս մարզեր ուղարկված լինելը իր ենթադրությունն է-Ա.Գ.):

Պետրոսյանի Վայոց ձորի մարզի նախնական շտաբի ղեկավար Ռոդոն վկաների լրագրողից հարցախոսքից: «ԼՍՊ ընթացած փաստաթուղթում, որի նման, ըստ առաջին նախագահի, իր օրով չի եղել, այնուհետեւ նշվում են վերջի հիշատակված մարդկանց հարցախոսքի մասերը, թե, մասնավորապես, ինչ է խոսվել հանրահավաքներում օտարերկրյա ղեկավարներին, աբսոլյուտապես, -Հայաստանից Ռուսաստանի ներկայությունը հանելու» մասին:

Խաղաղ դաշմանագրի ստորագրման «ուսկի հնարավորություն» է բացվել

ԵԱԳՀ խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ Գրոր Լեւոնյանը աբսոլյուտապես է հայտնել ԵԱԳՀ-ի Միջուկի խորհրդարանական վեհաժողովի 17-րդ ամսական նստաքննարկում, նա հավելել է, որ «գալիս, այդ հնարավորությունները ոչ ամբողջովին են օգտագործվում»: «Ես ճիշտ» ներկայումս հավանաբար խաղաղ լուծման լավ առաջարկություններ կան, եւ «եթե երկրները հաղափական կամ ցուցաբերեն, ապա խաղաղ դաշմանագիր կարող է ստորագրվել»: «Գլխավորն առաջ գնալն է՝ հեռ չմայելով», ասել է Լեւոնյանը՝ նշելով, որ սարսափազդու «բոլոր միջոցներով դեմ է կանխիկ դաշմանագրին»:

ՄԱՐՏԻ 5-Ի ԿՐԻՍՏՈՍՈՒՅԻՆ

Լրագրողները խանգարող են, թե՞ օգնում ԱԺ հանձնաժողովին

ՄԱՐՏԻ 1-2-Ի ԽՈՒՐԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ
Մարտի 1-2-ի խորհրդարանական վեհաժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի երկու օրինակների ընթացքում երկու օրինակներ էլ հարցախոսքի վերջում հանձնաժողովի նախագահից չի կարող անկողմնակալություն եւ անջատություն ապահովել, միջոց է, նոր բանաձեռի դրույթներում հանձնաժողովի մասը մի փոքր մեղմվել էր, սակայն ընդհանուր առմամբ այս հանձնաժողովը մյուս օրը ճշտորդ ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովներից արտեղծվում է նրանով, որ հիմնական անելիքով զբաղվելու զուգահեռ եւ դրանից էլ առաջ դեմ է փորձի իր օրոք արտեղծվելու եւ օրինակով գործունեի շնորհիվ ավանսով ստեղծված անվաստությունից իրող դասով: Մասնավորապես որ արտախորհրդարանական արձանագրության ընդունումը այդպես էլ չի ուղղում մասնակցել հանձնաժողովի աշխատանքին, դեռ ավելին՝ նա առաջնորդ Տեր-Պետրոսյանը երեկ հանձնաժողովը ծաղրումանակ անվանեց: Բայց հանձնաժող-

ովի նախագահ Սամվել Լիկոյանն իր հակադրամասն ունի. «Ով ուզում է աշխատել՝ փնտրեք փնտրեք, իսկ ով չի ուզում գործ անել, դուք իրավունք ունեցե՛ք դաշմանագրի վերջում: Միջոց չե՛նք ունենալ, որ ձախողվի հանձնաժողովի աշխատանքը, միջոցն ուզում են մի հարց քննադատ, որ հեռագրում հիշե՛ք-սահարկե՛ք», ասաց նա, երբ մասնաճյուղում էր այն դաշմանագրի, որ արտախորհրդարանական ուժերը նաեւ չեն արձագանքել գրավոր հարցադրումներ ուղարկելու հանձնաժողովի դաշմանագրին: Այնպիսի վաղ Լիկոյանը դիմել էր արտախորհրդարանական ուժերին՝ գրավոր հարցադրումներ ուղարկելու, որ դրանց միջոցով օտարաց ձեռնարկի, որով հանձնաժողովը դիմելու էր մեծանուն մամուլիներին: «Նա փոխարեն» երկվա միջոց մասնակցում էին այլ արտախորհրդարանական ուժերի ներկայացուցիչներ՝ ԱԿԿ նախագահ Գուրգեն Արսենյանը, «Ազգային միաբանությունից»՝ Մարգարե Մուրադյանյանը, «Ազգային համաձայնությունից»՝ Արամ Գալստյանը եւ անգամ մարդու իրավունքների դատարանի նախագահ Արմեն Զարգոսյանը: Տես էջ 2

«Լ. Տեր-Պետրոսյանի մեկնաբանությունները մերկադարանոց են եւ անհեթեթ»

Նման հայտարարությամբ է հանդես եկել հասուկ կենտրոնական ծառայությունը, հայտարարելով, «Չավելեւ է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այն հայտարարությունը թե, իբր, հիշատակված կենտրոնական հանձնաժողովի հայտարարությունը են նախաճառական մասնակց գաղտնի: Փաստաթուղթի ծանուցանելու հնարավորություն կողմերին սպել է հենց նախաճառական մասնակց: Վայոց ձորի մարզի դատախազություն ուղարկված կենտրոնական հանձնաժողովի կազմումը բացահայտվել է Արցախի Արցախյան կողմից Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի օգտին նախագահական ընտրություններում կենտրոնական հասուկ ընտրականաբաններ այլու օգտին եւ վերջինիս վերաբերյալ Իրանական

զործի մասը մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է դատարան: Քեռական զործի բոլոր նյութերը, այդ թվում՝ հիշյալ կենտրոնական հանձնաժողովի ծանուցանալու համար ներկայացվել են մեղադրյալին եւ նրա դատարանին, ինչպես նաեւ օրինակ սահմանված կարգով նրանց տրամադրվել է Իրանական զործի բոլոր նյութերի դատաճշտումը: Հասուկ կենտրոնական ծառայությունը տյուրում է նաեւ, որ «նախաճառական ընթացքում ձեռք են բերվել բավարար սվալներ նաեւ, որ Հայաստանում ներդառական իրավիճակը ապակայունացնելուն, զանգվածային անկարգություններ հրահրելուն ուղղված միջոցառումները իրականացվել, ուղղորդվել

կազմակերպվել են մեկ կենտրոնից, որի համար ֆինանսավորում է ստացվել նաեւ արտերկրից: Օտարերկրյա ղեկավարների հնարավոր միջամտության վերաբերյալ ստացված սվալները ձեռք են բերվել, բազմակողմանի, լրիվ եւ օրինակով կենտրոնական աղբյուրներում նույնպես ճշտվել են համադասարանական հանձնաժողովներ: «Այսպիսով, եզրակացություն է արվում արձանագրած հայտարարության մեջ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հայտարարությունը իրականությունը խեղաբոլորելու, համոզմանը մոլորության մեջ գցելու եւ հասուկ կենտրոնական ծառայությանը հաղափական սահարկությունների մեջ ներհանելու եւ մեկ ձախողված փորձ է:»

Վրաստանը հեռախոսյալ ինֆարմիներ է սրամաղրում Ադրբեյջանին

Վրաստանը մտադիր է 6 ամսով Ադրբեյջանին երկու անօդաչու հեռախոսյալ ինֆարմիներ սրամաղրել: Վկայակոչելով Ադրբեյջանի դատախազության նախարարության անգամ մի ադրբեյջանցի, «Բախրիս» համաձայնագրի կախից հայտնել է, որ սվալը հարցը Ադրբեյջանի եւ Վրաստանի նախագահներ Միխեյլ Սաակաշվիլին ու Իլհամ Ալիևը կենտրոնական Բաքումում ընթացող ԿՌԽԱ զգալաբանողովի ընթացքում: Ադրբեյջանի ՊՆ մամուլի ծառայության ղեկավար Ապրիլյանը «Ազգերի դուր» գործակալությանը հայտարարել է, որ «մեծ սեղեղություն ինչ չունի»: «Իմ կարծիքով, դա սվալ սեղեղություն է: Ովիք այդ լուրը հայտնել են, հղում կատարելով մեզ գրասենյակից, սխալվել են», ասել է նա, հարցրում է Արմենյանը:

Տիգրան Սարգսյանն այցելեց «Արախ» թոշնաֆարքիկա եւ Ակնաեւն գյուղ

ՄԱՐՏԻ 5-Ի ԿՐԻՍՏՈՍՈՒՅԻՆ
Վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը երեկ այցելեց Արախի մարզ: Առաջին հանգրվանը Ցոտոս գյուղում գտնվող «Արախ» թոշնաֆարքիկան էր, որտեղ սեղադրվել են նոր հոսանքներ: Կարեւորելով ֆարքիկան ժամանակակից տեխնոլոգիաներով վերազինելու աշխատանքները, Տիգրան Սարգսյանն ընդգծեց, որ դա թույլ կտա բարելավել ֆարքիկան իրականացվող տեխնոլոգիական բոլոր գործընթացները եւ բարձրացնել արտադրողականությունը: «Սեղանկարեւորն այն է, որ ֆարքիկան արտադրողական վերամշակման արտադրանք է ստանալու արտադրողական սեւթը, զույգ եւ ուղղակիան այլ հասկանիները դաշտանելու համար: Լոր հոսանքներով հնարավոր է 1 ժամում ստանդի ենթարկել մինչեւ 3 հազար 500 թույլ: Ցոտոսից հետո Տիգրան Սարգ-

սյանը հանդիպեց մարզի Ակնաեւն գյուղի բնակիչների հետ: Ակնաեւնի համայնախորհուրդը նշեց, որ մինչ օրս Ակնաեւնը հասուկ ղեկավար ֆինանսավորում չի ստացել այս կամ այն հարցի լուծման համար, գյուղի 40 արմուց ի վեր սահարկվող միջնակարգ դպրոցը վթարային վիճակում է, գյուղը զազաֆիկացված չէ եւ այլն: Ակնաեւնի բնակիչները նաեւ բարձրագույն ուղղակի ֆինանսավորում համադասարանական ժամանակ այլեւս չեն օգտագործելու մարդու համար վստահալոր ինժեկան նյութեր՝ թոշնաֆարքիկանի սեւթը, զույգ եւ ուղղակիան այլ հասկանիները դաշտանելու համար: Լոր հոսանքներով հնարավոր է 1 ժամում ստանդի ենթարկել մինչեւ 3 հազար 500 թույլ: Ցոտոսից հետո Տիգրան Սարգ-

Մասաչուսի գործը նորից դատարանում

Հելսինկյան խաղաղագիտական ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակը լուր է արձանակել, որ հուլիսի 4-ին, ժամը 11:00-ին Դուստախից Իրանական դատարանի Գլխավորի նստաձայնում վերականգնելու է հանրությանն արձանակել հայտնի Մասաչուսի գործի անցյալում հարուցված Իրանական գործի դատարանական գործը: Հելսինկյան խաղաղագիտական ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակը կոչ է անում բոլոր հասարակական կազմակերպությունների, ՉԼՄ-ների ներկայացուցիչներին մասնակցել դատարանական գործի իրականացմանը՝ հասարակական վերահսկողության միջոցով ապահովելով արդարացի վճիռ:

Մասաչուսի գործը նորից դատարանում
Հելսինկյան խաղաղագիտական ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակը լուր է արձանակել, որ հուլիսի 4-ին, ժամը 11:00-ին Դուստախից Իրանական դատարանի Գլխավորի նստաձայնում վերականգնելու է հանրությանն արձանակել հայտնի Մասաչուսի գործի անցյալում հարուցված Իրանական գործի դատարանական գործը: Հելսինկյան խաղաղագիտական ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակը կոչ է անում բոլոր հասարակական կազմակերպությունների, ՉԼՄ-ների ներկայացուցիչներին մասնակցել դատարանական գործի իրականացմանը՝ հասարակական վերահսկողության միջոցով ապահովելով արդարացի վճիռ:

Միջազգային

Հոռու մահափորձ է ձեռնարկվել Ահմադինեժադի դեմ

Չունիսի սկզբներին Հոռուում ՄԱԿ-ի կազմակերպած դաշնային զապաթաժողովում մահափորձ է ձեռնարկվել Իրանի նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադի դեմ, որին փորձել են սղանել ռադիոակտիվ ճառագայթման միջոցով: Այդ մասին իրանական IRNA գործակալության թղթակցին տասնվեց է հաշվառում Իրանի դեսպան Աբուլֆազլ Չոհրեանը:

Դիվանագետի խոսքերով, Ահմադինեժադի Հոռու ժամանելու նախօրեին ինքն անձամբ զննարկել է, որ Իրանի նախագահի ժամանակվա նստավայրի մուտքի մոտ անվտանգության ծառայության սեղակայան ռեմոնտային սարք սահմանափակից բարձր ճառագայթման մակարդակ ունի: Չոհրեանը ասել է, որ հաշվառում «ման սահմանից ցածր, իսկ սլայ սարք ճառագայթում էր 800»:

«Ազգբու մեծ կարծեցիկ, թե սարք խափանվել է, բայց փոխարինելուց հետո ոչինչ չփոխվեց, եւ մեծ հասկացանք, որ ճառագայթումը արագացել է ինչ-որ ուժի ազդեցությամբ», տասնվեց է դեսպանը, ավելացնելով, որ Ահմադինեժադի շեփ մեծելուց հետո ճառագայթման մակարդակն անցել է 1000-ից: Դիվանագետը չի մանրամասնել, թե ինչը չափման օր միակողմանի ճակատագրի կամ անհրաժեշտության շնորհիվ: Իրանական ՕԱՄ-ը նշում է, որ աշխարհում գոյություն ունի դավադրություն, որի նպատակն է Ահմադինեժադի առեւտրումն ու սղանությունը: Ազգայինը են արվում, որ Իրանի նախագահի սղանության օրագրերի հետ կապ ունի ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը:

Լեհաստանը մերժում է Լիսաբոնի դաշնագիրը, գերմանական սահմանում է հուլիսի 1-ից ԵՄ նախագահի ժամանում է

Լեհաստանի նախագահ Լեխ Կաչինսկին հայտարարել է, որ ինքն չի վավերացնի Լիսաբոնի դաշնագիրը, որը Եվրոմիությունում ավելի վաղ մերժված սահմանադրության կրճատման արդյունք է:

«Իռլանդիայի համաձայնի բացասական արդյունքից հետո դաշնագիրը վավերացումը դառնում է անիմաստ: Ներկա դրությամբ փաստաթղթի ստորագրման հարցը կորցնում է իմաստը», ցնցոցել է Լեհաստանի նախագահը, որի խոսքերը մեջբերում է ԻՍԱՆ-ՏԱՍՍ գործակալությունը:

Գերմանիայի նախագահ Հորստ Ջեյլերը նույնպես չի ստորագրել Լիսաբոնի դաշնագիրը, սակայն նա որոշումը վերջնական չէ: Երկրի սահմանադրական դատարանը մի կանխ միջնորդություն է ստացել այդ փաստաթղթի առնչությամբ, ուստի նախագահը որոշել է սղանել դատարանի վճիռը:

«Աբու Ղեյբում» խուճապով կալանավորները դիմել են դատարան

Մի խումբ իրաքցիներ ու հորդանանցիներ դաշին են սղել ամերիկացի զինվորականներին, որոնք Իրաքի «Աբու Ղեյբ» բանտում խուճապով են լինում:

Սուեյթյանի ժողովրդական զորակազմի ղեկավարները համաձայն, հայցվորները ղեկում են, թե ամերիկացի բանակայինները 2003-2004 թթ. կեսերից են ենթարկել իրենց, մասնավորապես հուսանահարել են, սեղանել են մերկանալ, նվաստացման այլ միջոցներ են կիրառել:

Տուժած ճակատի կալանավորները դատարանում են դաժանակամ այն-ժողովի փոխհասցուցում, որը համարվել է կիսնստի մեծ զանազան վնասներով և ամերիկացիներին հետևողաբար աղաքայում համաճանառարների կրկնությունը:

«Աբու Ղեյբում» խուճապումների կիրառման վերաբերյալ առաջին սեղակությունները լրագրագրողներում հայտնվել են 2004 թվականին, երբ աշխարհի հասարակայնությանը ներկայացվել էին համադաստիան լուսանկարներ: Դրանից հետո այս կամ այն ձևով դատվել են ամերիկացի 16 զինվորականներ:

Երեկ, վաղ առավոտյան, ԱՆԿ-այում անվտանգության գլխավոր վարչության ահաբեկչության դեմ դաշնային բաժինը իրականացրել է միաժամանակյա գործողություններ, կատարելով 7 ձերբակալություններ Երևանում և Երզնկայում: Ահաբեկչական կազմակերպության գործով: Տվյալ դեպքում ցնցողը ոչ թե ձերբակալվածների քիվն է, այլ նրանց ինժեներները:

Ի դեպ, այս փաստին՝ իբրև սենսացիայի, թուրքականների հետ ար-

ԱՆԿ-այի գրասենյակում, ինչպես նաև այս գրասենյակի դեկորացիայի բանակի դաստիարակող գեներալ Թուրքի ընդունելով:

Գլխավոր վարչության ահաբեկչության դեմ դաշնային բաժինը Ասաճուրի, Արամյանի, Իզմիրի գլխավորությամբ, միաժամանակյա գործողություններ է իրականացրել

երկում անվտանգություններ հրահեռու, ահաբեկչական գործողություններով թուրք հասարակությունը ցնցելու, քննադատական քննադատում հուզումներ առաջացնելու միջոցով անվտանգության գործունե ընդունելով:

Դա ինժեներության չէր, ուղղված էր երկում ինժեներ վարչություն Երզնկայի իրականացրել «Արարություն էլ քարգավաճում» կուսակցության

«Էրզնեմուհի» գործով ցնցող ձերբակալություններ Անկարայում Չերքակալվածների մեջ են առաջին քսիակի եւ ժամադարմերիայի նախկին հրամանատարները

Ձագանվել են նաև աշխարհի այն-ժողովի առաջնակարգ լրագրագրողներ, ինչպես նաև CNN-ը, BBC-ն, NTV-ն եւ այլն: Առաջինը ձերբակալվել է թուրքական առաջին քսիակի նախկին հրամանատար, քսիակի դաստիարակող գեներալ Հուրիթ Թուրքի, ընդ որում՝ նա քննադատի դուրսը զարդելուց հետո: Դրան է հետևել ժամադարմերիայի նախկին գլխավոր հրամանատար, քսիակի դաստիարակող գեներալ Շենեք Երուզուրի ձերբակալությունը, որը Ջեմալական մսանդրության միության նախագահն է նաև:

Գեներայ Հարյար

Գեներայ Ջիգալ

Թուրքիայի 7 ֆալաներում, ձերբակալվելով կազմակերպության 33 անդամների: Մարտի ձերբակալվածների քիվն հասել էր 100-ի, որոնցից 49 կալանվել էին:

Ի դեպ, կալանվածներից, որոնց մեջ մեծ քիվ են կազմում զինվորականները, հարկ է զեղ գեներալ-եյսեման Կեյի Զուլյուկին, Բանվորական կուսակցության նախագահ Դուրու Փերիսեյին, ինչպես նաև քսիակի վաստարան Ջեմալ Ջեդիմսիզին, իսկ ձերբակալվածներից՝ Սասճուրուի համալսարանի նախկին ռեկտոր Ջեմալ Ալեդարուլուին եւ «Չունիսիթ» թերթի արտոնատեր, գլխավոր խմբագիր Իլ-հան Սեյլուկին, որը ինչպես նախկին նախագահ Սեզերի, այնպես էլ թուրքական զինված ուժերի գլխավոր օտարի տեղ Բուլուրանցի մերձավորներից է: Ալեդարուլուն եւ Սեյլուկը կալանվող ազատվել են միայն ստորագրությամբ, ֆալանից չիտանալու դաշնային:

Միավորելով իր հարկի սակ քսիակական ազգայնականության ներկայացուցիչ զինվորականներին, զինակալներին, ֆալանական գործիչներին եւ հայտնի լրագրողներին, «Էրզնեմուհի» կազմակերպությունը նպատակ էր հետադարձել

դեմ: Թեքա այս առումով դասակարգված չէ «Արարություն էլ քարգավաճում» կուսակցությունը փակվելու դատարանով Թուրքիայի վճարակ դատարանի գլխավոր դատարանի սահմանադրական դատարան մերկայացրած մարտի 14-ի հայցը:

Այլ կեղ, եթե «Արարություն էլ քարգավաճում» կուսակցությունը փակված սղանալովի սակ կարողանում է կատարել քսիակի դաստիարակող գեներալների այնպես ան-նախադրու, որն էլ սկանդալային այս ձերբակալությունը եւ խոսցնում «Էրզնեմուհի» գործի հետադարձությունը, աղա երկում հազիվ թե դատարանը հեղաքեցման նախադրյալներ սեղեկվեն: Իսկ Սահմանադրական դատարանը կհանդգնի կուսակցությունը փակելու որոշում ընդունել: Թեքա իրաքականներ չի լինում, սակայն ժամանակը ցույց կսա: Այնուամենայնիվ, վերոհիշյալ ձերբակալությունների այդ նույն օրը, այսինքն՝ երեկ, Թուրքիայի վճարակ դատարանի գլխավոր դատարանում արտասանվել է «Արարություն էլ քարգավաճում» կուսակցությանը հասցեագրված մերկայնական ճառը:

ՆԱԿԱՐ ԾԱՅՐԱՄԱՆ

Հուլանդիայում արգելվեց ծխախոտը, բայց ոչ մարիխուանան

Հուլիսի 1-ից Հոլանդիայի հասարակական վայրերում ծխախոտի օգտագործումն արգելված է: Սակայն համահայտ «սոճարաններում» առաջվա դեպ կարելի է մարիխուանա ծխել, միայն թե՛ առանց ծխախոտի խառնուրդի: Այդ հաստատությունների սեղերը, վախճանային նյութական փորձաներից, սկսել են վաճառել «սոճարաններ»:

Ֆրանսիայից հաղորդում է, որ նրանի դատարանում են ֆալանահաղակական դատարանին դիմել արգելել վերացնելու խնդրանքով:

Եվրոմիությունում Հոլանդիան միակ երկիրն է, որտեղ 1976 թվականից մարիխուանա ծխելը դաստիարակված թույլատրվում է: Բայց ծխախոտի քաջառումը կարող է կրճատել «սոճարաններ» համախոտների քիվը, քանի որ նրանց մեծ մասը մարիխուանա օգտագործում է ծխախոտի հետ խառնած:

Սույի ծխողները հունիսի 30-ին անվտանգել են «հրաճեթ» միջո-

ցառումներ: Որոշեցրածում կինո-թատրոններից մեկը հանդիսակալներին տոնի հետ զգանակ է հրաճել դախիճում ծխելու համար: Ընդամենը ցուցադրվել է Յիմ Ջարմուի «Սուրմ եւ սիգարետներ»

ֆիլմը: Ամսերկածում երկու գրախանութներ համախոտներին նվիրել են սիգարետ, իսկ մի քանի քար ու օտսոտաններ ծխողների համար կազմակերպել են թեմասիկ երկուցներ:

Պարզագույն գործիքներով բարձրագույն արդյունք

Գործին անոն է, նյութը՝ քեյն ու կավը, արդյունը՝ լույսը, որն ամբողջությամբ էլ միջավայր են ստեղծում: Սա տրամաբան է: Չայասահի ժողովրդական արվեստի քանդակարտ Եսայանը արվեստի անհասկանալի ցուցաբերում է: Նախ և առաջ ինչ էլ լինի, նա ցուցաբերում է իր արվեստը: Գործը լինում է իր արվեստի արժեքը: Գործը լինում է իր արվեստի արժեքը: Գործը լինում է իր արվեստի արժեքը:

Վասիլեանը գուր չէր ցուցաբերում հեռավորացած համայնքում: Դա էլ արվեստի մեծ վստահությունը:

Վասիլեանը գուր չէր ցուցաբերում հեռավորացած համայնքում: Դա էլ արվեստի մեծ վստահությունը:

Վասիլեանը գուր չէր ցուցաբերում հեռավորացած համայնքում: Դա էլ արվեստի մեծ վստահությունը:

մարելու եւ առավել արդյունավետ ստեղծագործելու:

Գործն սկսվում է կավը ձգելուց, բայց դրանից առաջ մտադրվում է ինչու և այն սեռաբանը, որը գեղարվեստում ու սկսում են գործել: Աշխատանքը բոլորովին լիարժեք է: Այնուամենայնիվ, արվեստի մեծ վստահությունը:

Այդ դժվարությունը նկատելի ու զգալի է միայն իրեն՝ Վասիլեան Մարտիրոսյանին, իսկ դիտողը ուղիղակի հիանում, զարմանում է աշխատանքի ներքառքով, որով ընդամենը, նախապես, սրբալույս է: Պատկերները նույնը են դիմացից եւ հակառակ կողմից: Տարբերությունը մի փոքր հասակության խախտումն է, որ հիշեցնում է մի փոքր արվեստագետ լուսանկար: Գործերից դեռույզ դժվարանում է գործերից բաժանվել եւ նվիրում է հարազատներին, որոնցից ուզած ժամանակ կրկին սեսնել կարողանա:

Նույն գործը կրկնելը դժվար է, արդյունքը այլ զգացողություն ու վերջ: Նույնը երկու անգամ՝ արդեն ստեղծել չէ, այլ աշխատել: Նոր գործ ստեղծելը գերադասում են կրկնելուց: Գաղափարներ ցան ունեն, ժամանակ էլ չէ՝ 5 րոպեիս ինձանից լույսով կարելու չէ:

Ինչը՝ հեղինակը առանց հարցերի լույսով փնտրելու ստեղծագործում է, իսկ այն, ինչ ստացվում է անհրաժեշտ է ու մարդուն անհարձակությամբ դուրս բերող: Ի վերջո անստուգանքի է ստեղծագործության ամենաարագումակ համոզվածությամբ կյանքը լույսով իր զգացողությամբ ու երանգներով, ինչը ոչ միայն անտեղծելի սիրտբեռնությամբ վարձարարություն է դադարում: Մարտիրոսյանը իրեն ոչ նկատելի, ոչ էլ արվեստագետ է համարում, մոտավոր ու քեթրոններով լույսով է, որ ընդամենը շուրջում է ստեղծագործության համար նախատեսված մուկից քելում, առանց որևէ նոր հանգույց հորինելու եւ գործը վաճառելուց հետո անհանգստանալով: Սա ինչ է ունի, իսկ դիտողին սեսնելի է ժողովրդական արվեստի դրսևում, որ, անկասկած, արժանի է բարձր գնահատականի: Առաջին անհասկանալի ցուցաբերումը վերջին չի լինելու, ու քեյն Մարտիրոսյանի մտադրությունները նախ խեղճագործության ու անդակի ժամանակ էլ հանգիստ չեն առնում, սակայն մտադիր է շարունակել անհղակար լույսով ստեղծելը՝ դրան հասցնելով անբերության ասիմանի:

Ն.Մ. ՎԱՍԻԼԵԱՆ

Այնուամենայնիվ մեծ զավակ Ալեսի Բակունցը հայ գրականությանը հարստացրել է լույսով եւ վիճակի դասական նմուշներով, ազգային-գեղարվեստական մտածողությունն արտահայտելով ոճով: Նա լեզուն հայ գրական լեզվի բարձրագույն ուղի է:

Համարելով գրող լավագույնս բանասեր էլ է այն:

«Այդ լեզու չէր, այլ կարոս, սխրություն, զայրույթ, այդուրեւ Դաթիկի ծուրում երգում էր կախվել եւ մթնում կարկաչում էր ճուր արշույրը:»

— Այդպես գեղեցիկ եւ հնչել էր Կյոնեի լեզուն:»

Հիշակի դասականների ստեղծագործությունները ժամանակի ընթացքում չեն կորցնում իրենց ուժն ու նշանակությունը:

Եվ այսօր էլ մեր մեջ կրում են Բակունցի լույսը:

Ալեսի Բակունցի ռուս-բանագրանում հունիսի 13-ին մեծ շուքով լույսով գրողի ծննդյան 109-րդ թվականի հիմնադրում 40-ամյակը: Հայաստանի գեղարվեստի Գործադրության հայ գրականության դասական գրող, մեծահարույց Ալեսի Բակունցի ռուս-բանագրանը հիմնադրվել է 1968-ի հունիսին, մեկ հյուրասենյակով ու ցուցասրահով, հանդիսավորությամբ բացվել է 1970-ի սեպտեմբերին:

1976 թվականից Բակունցի ռուս-բանագրանը Ե. Զարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանի մասնաճյուղն է եւ գործում է հանրապետության մշակութային առաջատար այդ հաստատության նյութական, գիտատեղական աջակցությամբ: Մայր թանգարանի ճեմերն

այդ օրը բացվեց նաեւ Բակունցի հուշահամալիրը:

Հուշահամալիրի հանդիսավոր բացումը կատարեց Այունիի մարզպետ Սուրեն Մանուկյանը: Նա նույն, որ նախընտրեց լույսով եւ հիմա այստեղ են կրկին հիշելու, մեծարելու Ալեսի Բակունցին: Հանդիսությանը ներկա էին հյուրեր, արվեստագետներ, գրականագետներ՝ Կիմ Աղաբաբյանը, Դավիթ Գասպարյանը, Դարաբաղի գրողների միության նախագահ՝ Կարոյն Հակոբյանը: Նրան խոսեցին Ալեսի Բակունց մեծ գրողի, անհղվածային մարդու, ստեղծագործողի մասին, գնահատեցին նա մեծ վասակն ու ներդրումը գրական կյանքում: Իսկ արձակագիր Չայան Մարտիրոսյանը իր գնահատականի խոսքով եզրակացրեց. «Մենք համարում ենք մեկ զինքն, բայց համարում ենք լույսով լույսը»:

1989 թ. մշակութային այս օջախը սոսիսի գործերի Բակունցների փառակալի Եսայանի նախնական սեսնել, բնակելի արձանով, ընդարձակ դասարանով անդրադարձվել է, դարձել բազում այցելուների համար հյուրընկալ ու բարձր հուշահամալիր:

Այստեղ խնամով դասարանվում, ցուցադրվում են Մեծ գործերը: Ալեսի Բակունցի անձնական իրերը, գրքեր, գրադասագրքեր, լուսանկարներ, Բակունցների կենցաղային առարկաներ, կառույց, Մ. Մարտիրոսյանի, Մ. Ալաբաբյանի եւ այլոց գեղարվեստական կազմակերպությունների, դասախոսությունների ընթացքում այցելուները հարստանում են անզուգական, մեծահամալիր երկերի

բանասիրական գիտությունների դոկտոր Հենրիկ Բախչինյանը իր խոսքում նույն. «Այսօր մեծ արժանիք մատուցեցին մեծ գրողին, որն իր բոլոր արժանիքներով արդյուն է ժողովրդի հիշողության մեջ եւ նա սրտում, հուշով են, որ Բակունցի 110-ամյակը կենցաղ վերանորոգված թանգարանում:»

Թանգարանի հիմնադիր վարիչ, բանաստեղծ Զաքիկ Միխայելյանի նախաձեռնությամբ եւ ջանքերով

հեղինակի՝ Ալեսի Բակունցի կյանքի, գրական գործունեության համակողմանի իմացությամբ, ճանաչողությամբ, վայելում գեղարվեստական հանույթ: Այդ են վկայում տրամաբանությունների մատչաներում բազում այցելուների գրառումները եւ հասկանալի քանակությամբ նկարները: Միայն Միխայելյանի երկրորդան անը դեռ իր գործը, դեռի Ալեսի Բակունցը:

Ն.Մ. ՎԱՍԻԼԵԱՆ

Երբ գույները խոսում են

«Երբ աստղ արվեստագետները ներկայանալու խնդիր ունեն: Յուրաքանչյուր անհասկանալի կամ խճուղի ցուցաբերում են ծնունդ է կալանալ, հաստատվել, սեսնել սխալները եւ լույս արվեստագետների խորհուրդ-կարծիքները», ասում է երբ աստղ նկարչուհի Աննա Մանուկյանը, որի ստեղծագործությունների ասացին անհասկանալի ցուցաբերում էր ինչպես «Երբ աստղ» արվեստի միությունում:

Աննա Մանուկյանը ավարտել է Գեղարվեստի ակադեմիայի դիպլոմի Ֆակուլտետում ու դասավանդում է արվեստի դպրոցում: Ներկայումս է աշխատում Երբ աստղ ինստիտուտում, աշխատում իր արվեստով, ջրաներկով եւ դասավանդում է: Վերջին երգանում նկարչուհին դասարանում է նաեւ կողմեր:

ասում է նաեւ կողմեր: Ասում է՝ այդ կերպ խեղճ մեքեր, զգացումներն ու հույզերը ունի ու ոգի են ստանում դառնալով արվեստի լուսահատուկ ստեղծագործություններ:

Արվեստի երանգարանը հարուստ ու գունազեղ է: Բնականորեն ներդրումներում են բաց կապույտները, կանաչն ու ոսկեգույնը՝ դիտողի ընկալմանը հասցնելով, հայրենի բնաշխարհի գեղեցկությունը:

«Նա ցուցաբերում է նորություն: Կազմերը դիտելով գանկանում են անսովոր մայր բնությանը, երգակ միջավայրի գեղեցկությանը, որը զարմանում է հիացնում է արժանանում: Հոգիս ուրախությամբ է լցվում, երբ սեսնում են երբ աստղ»

արվեստագետի, որ այդպես նկարում է բնությանը, գույներին, հայոց սրբազան հողին: Աննա Մանուկյանը իր խոսքերը նկարներով է ներկայացնում մարդկությանը: Սեսնում են հոյակապ բնանկարները: Երբ աստղ է եւ զգում են, որ խոսում է արվեստագետի զգացումն հոգին, սուր միտք ու աչքը, որ միայնակ զգացողական աշխարհի հեռ ստեղծում է փոքրիկ գողտրիկ միջավայր, որը մեր գեղարվեստության մեջ արդարանում կզգեն իր արժանի անը», Աննա Մանուկյանի ստեղծագործություններից հիացած ասում է նկարչուհի, արվեստի վասակավոր գործիչ Դարիկ Եղիազարյանը:

Ն.Մ. ՎԱՍԻԼԵԱՆ

